BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNING KASBIY PEDAGOGIK MAHORATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI OSHIRISH TEXNOLOGIYALARI

Tashmatova Gulzoda
Guliston davlat pedagogika instituti
Pedagogika va psixologiya kafedrasi katta o‘qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar o‘qituvchilar va o‘quvchilar uchun yangi imkoniyatlari, bo‘lajak o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida raqamli vositalardan foydalanish, ularning kasbiy pedagogik mahoratini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar yordamida bo‘lajak o‘qituvchilarning pedagogik mahoratini qanday rivojlantirish mumkinligi haqida so‘z yuritamiz.

Kalit so'zlar: multimedia, texnologiya, pedagogik mahorat, muammo, kasbiy tayyorgarlik, ta’lim, tarbiya, psixologiya, ijtimoiy muhit, pedagogik muloqot.

Аннотация: В данной статье рассматриваются новые возможности, которые цифровые технологии предоставляют учителям и учащимся в современной системе образования, использование цифровых инструментов в процессе подготовки будущих учителей, а также их важная роль в повышении их профессиональных педагогических навыков. В статье мы поговорим о том, как развивать педагогические навыки будущих учителей с помощью цифровых технологий.

Ключевые слова: мультимедиа, технология, педагогические навыки, проблема, профессиональная подготовка, образование, воспитание, психология, социальная среда, педагогический диалог.

Abstract: This article discusses the new opportunities that digital technologies offer to teachers and students in the modern education system, the use of digital tools in the process of training future teachers, and the important role they play in improving their professional pedagogical skills. In this article, we will talk about how to develop the pedagogical skills of future teachers using digital technologies.

Keywords: multimedia, technology, pedagogical skills, problem, professional training, education, upbringing, psychology, social environment, pedagogical dialogue.

So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib, bo‘lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Bugungi raqamli texnologiyalar asrida ilg‘or xorijiy tajribalar orqali bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy mahoratini raqamli texnologiyalari muhitida oshirishni takomillashtirish dolzarb masalalardan biridir. Ma’lumki, pedagog doimiy ravishda o‘sib o‘zgarib boradigan inson ob’ekti bilan ishlaydi. Bu esa ular bilan ishlashda bir xil qolip, shakllanib qolgan hatti-harakatlardan foydalanish mumkin emasligini bildiradi ya’ni, pedagogdan doimo izlanish, xorijiy tajribalarni o‘rganishni talab etadi.

Xususan, M. A. G‘iyosova 2025yilda bo‘lajak tarbiyachilarda pedagogik madaniyatni rivojlantirishni muhim pedagogik muammo sifatida talqin etib, unda muloqot madaniyati yetakchi komponentlardan biri ekanini ta’kidlaydi.

Pedagogik muloqot madaniyatining nazariy asoslari va psixologik jihatlari masalasi mahalliy olimlar tadqiqotlarida keng yoritilgan.

R. N. Nazimov 2024yilda pedagogik muloqot madaniyati tushunchasini kasbiy faoliyat samaradorligini belgilovchi asosiy omil sifatida izohlaydi. V. M. Karimova tomonidan 2018yilda chop etilgan asarda pedagogik muloqotning psixologik mexanizmlari, tarbiyachining shaxsiy fazilatlari va kasbiy madaniyati o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlik ochib berilgan.

J. G‘. Yo‘ldoshev 2017yilda pedagogik mahorat tarkibida muloqot madaniyatining yetakchi o‘rni borligini qayd etib, tarbiyachining nutqiy va kommunikativ kompetensi-yasini rivojlantirish zarurligini ta’kidlaydi.So‘nggi tadqiqotlarda mediasavodxonlik va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Z. X. Raximova tomonidan 2025yilda olib borilgan ilmiy tadqiqotda medi-asavodxonlik bo‘lajak o‘qituvchilarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishning muhim omili sifatida asoslangan.

M. Rasulova 2022yilda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy tayyorgarligida muhim ahamiyat kasb etishini ko‘rsatib beradi. Shuningdek, A. A. Xodjayev, G. Jalolova va M. Raxmatova hamda D. To‘xtayeva va S. Nazarova tadqiqotlarida pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish, uning bosqichlari va maktab ta’lim muhitidagi o‘ziga xos jihatlari ilmiy asosda yoritilgan. Ushbu adabiyotlar bo‘lajak o‘qituvchilarda pedagogik muloqot madaniyatini raqamli texnologiyalar yordamida rivojlantirish masalasining dolzarbligini tasdiqlaydi.

Bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy pedagogik mahoratini raqamli texnologiyalar orqali oshirish ularning kreativ kompetensiyasini, axborot-kommunikatsion texnologiyalardan (AKT) foydalanish ko‘nikmalarini va zamonaviy ta'lim muhitiga moslashuvchanligini kuchaytiradi. Bu jarayon interaktiv darslar yaratish, masofaviy o‘qitish va shaxsiylashtirilgan ta'lim orqali pedagogik samaradorlikni ta'minlaydi.

Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va interaktiv qilishga yordam beradi. O‘qituvchilar uchun mo‘ljallangan onlayn kurslar, vebinarlar, elektron darsliklar va ta'lim platformalari kabi resurslar, pedagogik ko‘nikmalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalar orqali o‘qituvchilar:

1. Yangi bilimlarni egallash: Raqamli resurslar orqali o‘qituvchilar zamonaviy pedagogik yondashuvlar, metodologiyalar va ta'lim nazariyalarini o‘rganishlari mumkin.

2. Interaktiv darslar o‘tkazish: Raqamli vositalar yordamida darslarni yanada qiziqarli va jalb etuvchi qilish, o‘quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash imkoniyatini yaratadi.

3. Ma'lumotlarni tahlil qilish: Ta'lim jarayonida yig‘ilgan ma'lumotlarni tahlil qilish orqali o‘qituvchilar o‘z pedagogik faoliyatlarini yaxshilashlari mumkin.

Pedagogik mahoratni raqamli texnologiyalar orqali oshirish usullari:

1. Onlayn Kurslar va Sertifikatlar: Bo‘lajak o‘qituvchilar uchun maxsus onlayn kurslar tashkil etish, ularning pedagogik bilim va ko‘nikmalarini oshirishda samarali vosita bo‘ladi. Misol uchun, MOOC (Massive Open Online Courses) platformalari orqali turli fanlar bo‘yicha darslar o‘tish mumkin.

2. Simulyatsiya va O‘yinlar: Ta'lim jarayonida simulyatsiya va ta'lim o‘yinlaridan foydalanish, o‘qituvchilarga murakkab vaziyatlarni boshqarish va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

3. Ijtimoiy Tarmoqlar va Forumlar: O‘qituvchilar uchun ijtimoiy tarmoqlar va professional forumlarda tajriba almashish imkoniyatlari yaratilishi, ularning pedagogik fikrlashini kengaytiradi.

4. E-Learning Platformalari: O‘z-o‘zini o‘rganish va rivojlanish uchun e-learning platformalaridan foydalanish, bo‘lajak o‘qituvchilarga zamonaviy pedagogik metodlarni o‘zlashtirishda yordam beradi.

Kreativ kompetensiyani rivojlantirish: Texnologiya fani o‘qituvchilarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar orqali kreativ fikrlashga tayyorlash.

Interaktiv ta'lim muhiti: Raqamli platformalar yordamida o‘quv jarayonini qiziqarli va ta'sirchan tashkil etish.

Kasbiy kompetensiyalar: Axborot texnologiyalaridan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish, bu esa pedagogik faoliyatda muvaffaqiyat garovidir.

Shaxsiylashtirilgan yondashuv: Raqamli vositalar orqali har bir talabaning individual ehtiyojlariga mos dars o‘tish imkoniyati.

Xulosa. Raqamli texnologiyalar bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy pedagogik mahoratini oshirishda katta imkoniyatlarga ega. Ularning ta'lim jarayonida qo‘llanilishi, o‘qituvchilarning bilim darajasini oshirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va o‘quvchilar bilan samarali aloqani ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun, ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni keng qo‘llash, bo‘lajak o‘qituvchilarning sifatli tayyorgarligini ta'minlashda muhim omil bo‘ladi.Raqamli texnologiyalar bo‘lajak o‘qituvchilar mahoratini oshirishda quyidagi imkoniyatlarni taqdim etadi:

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar bo‘lajak o‘qituvchilarning nafaqat texnik savodxonligini, balki pedagogik pedagogik mahoratini ham yangi bosqichga olib chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. D. Babaraximova. Ta`lim tizimida axborot texnologiyalarini qo‘llashning ilmiy pedagogik masalalari; 6 – tom 3 – son / 2022 - yil / 15 – mart.
https://bestpublication.org/index.php/pedg/issue/view/81

2. Orishev J.B. Raqamli texnologiyalarning ta’lim jarayonini tashkil etishdagi o‘rni //Ta’limda zamonaviy axborot texnologiyalari” mavzusida Xalqaro ilmiyamaliy anjuman materiallari. Jizzax 23 aprel. 2021 y. B. 167-170 Barkamol avlod-“O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori". Toshkent-1997.

3. Raqamli texnologiyalar muhitida bo‘lajak o‘qituvchilarning Kasbiy pedagogik mahoratini oshirish metodikasini takomillashtirish., Zamonaviy ilm-fan va ta’lim istiqbollari ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, Dekabr 2024 yil. 683-688 bet. https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/download/57449/57495

4. Tashmatova G., Raqamli texnologiyalar muhitida bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy kompetentsiyasini oshirish., Home /Archives /Vol. 2 No. 20 (2023): THEORY AND ANALYTICAL ASPECTS OF RECENT RESEARCH /Articles. https://interonconf.org/index.php/taare/issue/view/167